

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2720/2020
03.12.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, др Илије Зиндовића и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат у ..., против тужених АД „Железнице Србије“ Београд, и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, ради накнаде трошкова за исхрану у току рада и регрес за корићење годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 110/20 од 04.02.2020. године, у седници већа одржаној 03. децембра 2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 110/20 од 04.02.2020. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 110/20 од 04.02.2020. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 391/17 од 09.09.2019. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 391/17 од 09.09.2019. године ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, за период од септембра 2014. године закључно са јулом 2015. године, солидарно исплате појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од одређених датума до исплате, другим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим тужилац тражи да се обавезе тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, за период од септембра 2015. закључно са новембром 2017. године, исплати појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке пресуде са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од доспелости па до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор за период од новембра 2014. закључно са августом 2015. године, солидарно исплате појединачне месечне износе наведене у овом

ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од одређених датума до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован захтев да се обавезе тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд да тужиоцу на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор за период од септембра 2015. године закључно са новембром 2017. године исплати појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од одређених датума до исплате. Ставом петим изреке одбијен је као неоснован алтернативни тужбени захтев тужиоца којим је тужилац тражио да се обавезу тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од новембра 2014. до јула 2015. године солидарно исплате појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од одређених датума па до исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован алтернативни тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од септембра 2015. године до новембра 2017. године исплати појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од одређених датума па до исплате. Ставом седмим изреке, одбијен је као неоснован алтернативни тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор за период од новембра 2014. до августа 2015. године солидарно исплате појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од одређених датума па до исплате. Ставом осмим изреке, одбијен је као неоснован алтернативни тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, да му на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор за период од септембра 2015. године до новембра 2017. године исплати појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од одређених датума до исплате. Ставом деветим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 110/20 од 04.02.2020. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 391/17 од 09.09.2019. године. Одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучује као о изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/2014 87/2018 и 18/2020 -у даљем тексту: ЗПП), за одлучивање о ревизији као о изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе, будући да је побијана пресуда о тужбеном захтеву за накнаду штете по основу неисплаћене накнаде за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор заснована на примени материјалног права која

одступа од става израженог у правноснажним одлукама и одлукама Врховног касационог суда у идентичним чињеничним и правним ситуацијама. Стога је одлучено као у првом ставу изреке, на основу члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд налази да је ревизија основана.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужилац је био у радном односу код туженог АД „Железнице Србије“ Београд до августа 2015. године када је Анексом уговора о раду засновао радни однос код туженог АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд. Према одредбама уговора, тужилац поред права на зараду има и право на накнаду трошкова и других примања у складу са законом и колективним уговором. У периоду на који се односи потраживање за накнаду штете због изостале исплате накнаде за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор, на снази код послодавца био је Колективни уговор од 30.11.2002. године („Службени гласник РС“ бр. 84/02... и 46/11) и Анекс колективног уговора од 26.7.2006. године („Службени гласник РС“ број 4/06) и Колективни уговор од 24.3.2015. године („Службени гласник Железнице Србије“ бр. 4/15), по чијим одредбама запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбама Колективног уговора „Железнице Србије“, који се примењивао и код АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, предвиђено је да је у вредност једног радног часа укључена вредност накнаде за исхрану у току рада и 1/12 регреса сведена на један радни час. Основна зарада утврђује се као вредност радног часа, коефицијента посла и просечног месечног фонда часова рада. Није предвиђено да се накнада за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор посебно исказују у номиналном износу. На основу изведеног вештачења у току поступка је утврђено да је тужиоцу поред основне зараде вршен обрачун и свих увећања зараде и накнаде зараде у складу са Колективним уговором, а утврђено је и да у обрачунским листама нема доказа да су тужени обрачунавали и исплаћивали тужиоцу за спорни период трошкове по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, нити се може утврдити да ли је у вредности једног радног часа садржан и износ на име трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Тужени нису донели одлуку о висини трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за годишњи одмор. Вештачењем је утврђена и висина потраживања тужиоца по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у нето износу, према параметрима из раније важећег Колективног уговора за Јавно железничко транспортно предузеће Београд, са изменама објављеним у „Службеном гласнику РС“ бр. 7/2000, којим су биле уговорене и накнада ових трошкова и њихова висина. Међутим, утврђена је висина потраживања тужиоца по истим основима и у другој варијанти, на основу параметара из одредаба Општег Колективног уговора („Службени гласник РС“ бр. 20/08, 140/08, Анекс 1 и 8/09). према тим варијантама је постављен тужбени захтев, означен као примарни и алтернативни, а камате према датумима доспећа означеним у налазу и мишљењу вештака, како се то наводи у првостепеној пресуди. Првостепени суд наводи и то, да је приликом израде прецизираног тужбеног захтева дошло до очигледне омашке у куцању тако што је у изреци истог за потраживања за поједине месеце погрешно одређен датум доспећа. На основу тако утврђеног чињеничног стања другостепени суд

закључује да сама чињеница да висина спорних трошкова није номинално изражена не значи да је послодавац ово право ускратио запосленом јер је исто слободном вољом учесника колективног преговарања баш тако уговорено – као саставни део основне зараде запослених, а да утврђивање висине ових накнада трошкова применом Колективног уговора којим је последњи пут била уговорена и висина предметних накнада трошкова, који није на правној снази током спорног периода, није прихватљива јер представља повреду начела временског важења закона.

Нижестепеним одлукама је одбијен тужбени захтев за исплату накнаде регреса за годишњи одмор, као и накнаде на име трошкова исхране у току рада, на основу закључка судова да су накнаде ових трошкова тужиоцу исплаћене правилно, кроз цену рада, а према општим актима тужених.

Врховни касациони суд налази да је нижестепеним одлукама погрешно примењено материјално право, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о раду прописано је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом, а Законом о изменама и допунама Закона о раду (“Службени гласник РС” бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, прописано је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 1, 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Почев од 01.01.2006. године послодавцима је остављена могућност да могу својим актима да утврде висину ових накнада. Међутим у конкретном случају тужени у току поступка није доставио такав акт суду, нити судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се основано може закључити да исту није ни донео. При том, висина накнаде трошкова на име регреса за годишњи одмор и на име трошкова исхране у току рада, мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. Због тога, не може се прихватити ни навод тужених, као ни закључак другостепеног суда, да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да тужени нису могли да се изјасне о њиховој висини, нити су износ накнаде за регрес и топли оброк исказали у платној листи, како је то прописано чланом 105. став 1. и чланом 121. став 1. Закона о раду. На основу изнетог, произлази закључак да су тужени, у погледу исплате наведених накнада, цитиране законске одредбе примењивали на штету тужиоца.

Због погрешне примене материјалног права од стране нижестепених судова чињенично стање је остало непотпуно утврђено, јер није утврђена висина припадајућих накнада тужиоцу по основу трошкова за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор у спорном периоду. Шта више, првостепени суд у делу којим је утврђена висина предметних потраживања, како је то напред наведено, налаз вештака није прихватио са разлога правног става. Осим тога, првостепени суд није разматрао грешку при опредељењу камате од стране тужиоца сматрајући је ирелевантном с обзиром да је одбио тужбени захтев из других разлога.

Врховни касациони суд је применом члана 416. став 3. ЗПП, одлучио као у изреци, укинуо нижестепене пресуде у делу којим је одбијен захтев за наведена потраживања и одлуку о трошковима поступка, и предмет вратио првостепеном суду

на поновно суђење, јер због изосталог утврђења о чињеницама о припадајућим месечним износима тужиоцу по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење исхране у току рада, није било услова за преиначење пресуде.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић